

VERSLAG DEBAT JONGE LANDBOUWERS, AGRIBEX 09/12/2011

Op 9 december 2011 organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk in samenwerking met het Waals Ruraal Netwerk de laatste studiedag van 2011: "Debat jonge landbouwers".

Het debat kende een grote opkomst, maar liefst een 100-tal personen zakten af richting de landbouwbeurs Agribex in Brussel om deze studiedag bij te wonen.

Na de ontvangst met koffie werden de aanwezigen welkom geheten door Xavier Delmon en Nele Vanslebrouck, coördinatoren van resp. réseau rural Wallon & Vlaams Ruraal Netwerk. Ze duiden op de samenwerking tussen de netwerken en de opzet van dit debat.

Daarna volgde een inleiding door de vertegenwoordigers van de beroepsorganisaties. Marijke Jordens van Groene Kring gaf aan dat één van de belangrijkste zaken "het zien van kansen in het beleid" is. Ook opleiding is heel belangrijk: Groene Kring heeft een nieuw pakket rond management, vakkundigheid en rond generatiewissels aangeboden. Dit bleek zeer succesvol te zijn. Marijke duidde ook op de generatiewissels: er is namelijk schaalvergroting én de kapitaalintensiteit stijgt. Dit moet vergemakkelijkt worden.

De tweede organisatie die aan bod kwam, was FWA (Fédération Wallonne de l'Agriculture). Gary Vanvinckenroye vertegenwoordigde de organisatie bij de intro. Hij stelt vast dat het aantal jonge landbouwers daalt en dat er geen garantie is voor een stabiel inkomen. Hij gaf ook een aantal prioriteiten waar moet op ingezet worden, zoals bijvoorbeeld de ondersteuning van groeperingen, adviesverlening op gebied van milieu en energie, maar ook kwaliteitsvolle vormingen zijn zeer belangrijk.

De tweede Vlaamse organisatie die aan bod kwam was Jong ABS en had Xavier Desmet afgevaardigd. Ook hij legde nogmaals de nadruk op het belang van een goede landbouwopleiding. Hij hekelde het voorstel van het nieuw GLB waar dalende subsidies in terug te vinden zijn, maar ook strengere voorwaarden plus het feit dat er 7% van de grond braak zou moeten liggen. Hierdoor kunnen enkel de grote bedrijven overleven en zullen de kleinere bedrijven genoodzaakt zijn om te stoppen. Hij had het ook over de beperking van het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF): minimum 12.000 euro van het inkomen moet uit landbouw komen, wat vanzelfsprekend moeilijk haalbaar is in tijden van crisis. Hij is ook voorstander van in groep machines aankopen (groeperings- en samenwerkingsverbanden), hierbij zijn echter wel sterke afspraken nodig.

De laatste in het rijtje was Philippe Duvivier van FUGEA (Fédération Unie de Groupements d'Eleveurs et d'Agriculteurs). FUGEA vindt het belangrijk dat ook het milieu in acht wordt genomen. Ze hebben ook opleidingscentra over gans Wallonië waar ze zelf technische en boekhoudkundige opleidingen geven. Philippe wist ons ook te zeggen dat Wallonië 638 jonge bedrijfsleiders (jonger dan 35 jaar) telt en dat deze gedreven blijven (door onder andere aan diversificatie te doen).

Hierna bedankten de moderatoren de inleiders en gingen over tot het debat. Dit werd gestructureerd via drie thema's met een aantal subvragen, telkens ingeleid door een korte getuigenis op film.

a. Opleiding en vorming, competenties voor de toekomst

Film Raphaël Grodent: <http://youngandfarmer.blogspot.com/2011/11/wallonia.html>

- Welke competenties hebben jonge land- en tuinbouwers nu nodig? Hoe kunnen deze versterkt worden?
- Welke uitdagingen zullen jonge land- en tuinbouwers in de toekomst het hoofd moeten bieden?

Hieronder vindt u een aantal meningen die naar voren kwamen:

- Door de vrije markt is het aangeraden om competenties voor risicobeheersing en vorming te verbeteren.
- Jonge landbouwers hebben een goede technische kennis, maar te weinig juridische en financiële kennis.
- Wanneer jongeren het bedrijf hebben overgenomen van hun ouders, is het belangrijk dat de "neuzen in dezelfde richting wijzen".

b. Samenwerking tussen landbouwers

Film Vlaams Ruraal Netwerk: <http://youngandfarmer.blogspot.com/2011/12/flanders-to-start-farming-activity.html>

- Een manier om de installatie te vergemakkelijken, kosten te verminderen, de levensvatbaarheid van het bedrijf te verhogen ?
- Welke zijn de mogelijke vormen (coöperatieven, machinerie, ...) van samenwerking en hun voor- en nadelen?
- Op welke manier werd individueel advies ingewonnen bij externen?
- Op welke vlakken werd de overname begeleid door externen?
- Biedt de vakpers een ondersteunende rol bij overnames?
- Met welke overheden kwam je in contact om de overname te regelen?

Hieronder vindt u een aantal meningen die naar voren kwamen:

- De landbouwers zouden meer moeten samenwerken voor de verkoop van producten. De uitdaging is om samen één groep te vormen die verkoopt aan een fabriek, die meer variatie en zo grotere aantallen kan krijgen.
- In Europa kunnen de landbouwers zich niet echt groeperen voor de verkoop van hun producten (mag niet meer bedragen dan 33%), anders wordt dit aanzien als een kartel. Daarentegen komen landbouwers wel tegenover multinationals te staan. Dit kan dus niet en wordt momenteel op EU niveau bekeken.
- Er kwam ook naar voren dat het nieuwe GLB een structuur moet voorzien om samenwerking tussen landbouwers te steunen.
- Samenwerken blijkt inderdaad niet altijd even evident te zijn, maar er zijn ook voorbeelden die wel werken, bijvoorbeeld. voor aankopen: door samen te werken/samen aan te kopen kunnen er veel betere prijzen afgedwongen worden.

c. Bedrijfsovername en installatie, Film

Film Vlaams Ruraal Netwerk: <http://youngandfarmer.blogspot.com/2011/12/flanders-to-start-farming-activity.html>

- Een manier om de installatie te vergemakkelijken, kosten te verminderen, de levensvatbaarheid van het bedrijf te verhogen?
- Welke zijn de mogelijke vormen (coöperatieven, machinerie, ...) van samenwerking en hun voor- en nadelen?
- ...
 - Op welke manier werd individueel advies ingewonnen bij externen?
 - Op welke vlakken werd de overname begeleid door externen?
 - Biedt de vakpers een ondersteunende rol bij overnames?
 - Met welke overheden kwam je in contact om de overname te regelen?

Hieronder vindt u een aantal meningen die naar voren kwamen:

Er is nood aan samenwerking tussen stedelingen die gronden kopen en landbouwers die de gronden bewerken. Een gelijkaardig voorbeeld vind je bij "Community Supported Agriculture", alleen is dit op kleine schaal.

In opleidingen/scholen worden grote bedrijven en grote investeringen aangemoedigd. Ook banken moedigen grote aankopen aan.

Ik blijf optimistisch. Er zijn verschillende types bedrijven. Ons economisch model is gebaseerd op groei, stilstaan is achteruit gaan. De vraag naar voedsel stijgt, de wereldbevolking stijgt. Markten zijn geliberaliseerd -> pieken en dalen. Jonge landbouwers zijn de voedselproducenten van morgen. Ook kwam er de opmerking dat de investeringen in immateriële vaste activa moeten stopgezet worden.

Het landbouwbeleid is niet standvastig genoeg. Enerzijds moet de landbouwer quotum, emissierechten, zoogkoeienquotum, maar anderzijds is het nog niet zeker hoelang dat nog zal bestaan.

Er heerst concurrentie uit bv. Zuid-Amerika: daar zijn er véél lagere eisen, terwijl er bij ons hele hoge eisen zijn. Dit is oneerlijke concurrentie en bijgevolg niet toekomstgericht.

4. Slot: laatste opmerkingen

- Er zijn stabiele prijzen nodig om een idee te hebben welk inkomen je hebt en dus welke uitgaven je kan doen. Een betere voorspelbaarheid is dus zéér nodig.
- Er is marktsturing nodig op korte termijn.
- Vorming en competenties zijn belangrijk. De landbouw moet daar blijven op inzetten en blijven steunen (levenslang leren).
- Bank staat niet altijd open voor nieuwe (of kleinschalige) projecten. Ook is er een gebrek aan openheid.
- Inzake het GLB: de middelen die er zijn moeten ingezet worden voor actieve landbouwers.
- De mens zal altijd energie en voeding nodig hebben. Dit is positief voor de toekomst van de landbouwers.